

Szkolenie pielęgniarek i położnych dokonujących przetaczania krwi i jej składników.

Dz.U.2021.2027 t.j. z dnia 2021.11.09

Status: Akt obowiązujący

Wersja od: 9 listopada 2021r.

tekst jednolity

Wejście w życie:

27 czerwca 2017 r.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA ¹

z dnia 16 maja 2017 r.

w sprawie szkolenia pielęgniarek i położnych dokonujących przetaczania krwi i jej składników

Na podstawie art. 21 ust. 7 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1749) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób szkolenia pielęgniarek i położnych dokonujących przetaczania krwi i jej składników;
- 2) wykaz umiejętności związanych z przetaczaniem krwi i jej składników, będących przedmiotem szkolenia;
- 3) tryb wydawania zaświadczenia o odbytym szkoleniu przez podmioty, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi, zwanej dalej "ustawą";
- 4) wzór zaświadczenia o odbytym szkoleniu.

§ 2.

1. Szkolenie pielęgniarek i położnych dokonujących przetaczania krwi i jej składników, zwane dalej "szkoleniem", jest przeprowadzane w formie szkolenia podstawowego oraz szkolenia uzupełniającego.
2. Szkolenie podstawowe ma na celu zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do przetaczania krwi i jej składników dla pielęgniarek i położnych dotychczas niedokonujących przetoczeń krwi i jej składników.
3. Szkolenie uzupełniające ma na celu aktualizację, ugruntowanie wiedzy i weryfikację umiejętności niezbędnych do przetaczania krwi i jej składników. Szkolenie to powinno być przeprowadzane nie rzadziej niż raz na 4 lata.
4. Jednostka organizacyjna publicznej służby krwi, o której mowa w art. 4 ust. 3 pkt 2-4 ustawy, zwana dalej "jednostką", przeprowadza szkolenie w terminie 6 miesięcy od dnia przekazania przez wnioskujący podmiot leczniczy zgłoszenia wraz z listą osób przewidzianych do udziału w szkoleniu.

§ 3.

1. Szkolenie obejmuje część teoretyczną i część praktyczną w formie instruktażu, w którym przedstawia się szczegółową procedurę przetoczenia krwi lub jej składników, z podaniem dokładnego przebiegu zabiegu.

2. Szkolenia prowadzi się zgodnie z ramowymi programami szkolenia pielęgniarek i położnych dokonujących przetaczania krwi i jej składników określonymi w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

3. Część praktyczna szkolenia obejmuje:

- 1) zasady pobierania próbek krwi do badań;
- 2) zamawianie i odbiór krwi i jej składników z banku krwi;
- 3) przechowywanie krwi i jej składników;
- 4) postępowanie z pojemnikami zawierającymi krew i jej składniki;
- 5) kontrolę krwi i jej składników przeznaczonych do zabiegu przetoczenia;
- 6) identyfikację biorcy krwi i kontrolę dokumentacji w tym zakresie;
- 7) wykonywanie i dokumentowanie zabiegów przetoczenia krwi i jej składników;
- 8) obserwację biorcy krwi w trakcie i po zabiegu przetoczenia krwi i jej składników;
- 9) postępowanie w przypadku wystąpienia niepożądanych zdarzeń lub niepożądanych reakcji związanych z zabiegiem przetoczenia krwi i jej składników, w tym pobieranie próbek krwi do badań, jeżeli zdarzenia lub reakcje wystąpią;
- 10) postępowanie z resztkami poprzetoczeniowymi;
- 11) wykonywanie krwiopustów i hemodilucji.

§ 4. W przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii albo w razie niebezpieczeństwa szerzenia się zakażenia lub choroby zakaźnej, które może stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego, w szczególności wystąpienia choroby szczególnie niebezpiecznej i wysoce zakaźnej, w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1845, z późn. zm.), lub innych nadzwyczajnych okoliczności zagrażających zdrowiu i życiu wielu osób, w szczególności o charakterze siły wyższej, dopuszcza się możliwość przeprowadzenia szkoleń w formie zdalnej z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej pozwalających na przesyłanie obrazu i dźwięku oraz umożliwiających dwukierunkową łączność w czasie rzeczywistym między uczestnikami szkolenia i wykładowcą, przy zachowaniu bezpieczeństwa przetwarzanych danych osobowych, minimalizujących ryzyko zagrożenia niekontrolowanego dostępu do danych, niezgodnego z prawem ich przetwarzania, utraty, zniszczenia albo uszkodzenia.

§ 5. Prowadzący szkolenie prowadzi dokumentację szkolenia zawierającą:

- 1) program szkolenia, zatwierdzony przez dyrektora jednostki przeprowadzającej szkolenie, zawierający informacje dotyczące:
 - a) rodzaju szkolenia,
 - b) czasu trwania szkolenia,
 - c) sposobu egzaminowania (egzamin teoretyczny);

- 2) sporządzoną przed rozpoczęciem szkolenia listę uczestników, zawierającą imię i nazwisko każdego z uczestników oraz numer prawa wykonywania zawodu;
- 3) listę obecności osób uczestniczących w szkoleniu;
- 4) plan szkolenia z imionami i nazwiskami oraz podpisami osób przeprowadzających szkolenie, tematami wykładów, liczbą godzin i datą ich przeprowadzenia;
- 5) protokół podsumowujący szkolenie, zawierający co najmniej informacje dotyczące:
 - a) miejsca przeprowadzania szkolenia,
 - b) czasu trwania szkolenia,
 - c) liczby osób uczestniczących w szkoleniu,
 - d) podsumowania wyników szkolenia.

§ 6.

1. Zaświadczenie o odbyciu szkolenia i uzyskaniu uprawnień do przetaczania krwi i jej składników wydaje jednostka w terminie 14 dni od dnia zakończenia szkolenia.
2. Wzór zaświadczenia, o którym mowa w ust. 1, określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 6a.

1. W przypadku stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ważność zaświadczeń wydanych na podstawie § 6 ust. 1 ulega przedłużeniu o sześć miesięcy, licząc od dnia upływu ich ważności.
2. W przypadku niebezpieczeństwa szerzenia się zakażenia lub choroby zakaźnej, które może stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego, w szczególności wystąpienia choroby szczególnie niebezpiecznej i wysoce zakaźnej w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi albo innych nadzwyczajnych okoliczności zagrażających życiu i zdrowiu wielu osób kierownik jednostki organizacyjnej publicznej służby krwi, który wydał zaświadczenie, o którym mowa w § 6 ust. 1, może podjąć decyzję o jego przedłużeniu o sześć miesięcy, licząc od dnia upływu jego ważności.
3. W przypadku nieustania okoliczności będących podstawą przedłużenia ważności zaświadczeń w sposób, o którym mowa w ust. 1 i 2, kierownik jednostki organizacyjnej publicznej służby krwi, który wydał zaświadczenie, o którym mowa w § 6 ust. 1, podejmuje decyzję o przedłużeniu jego ważności na czas określony, nieprzekraczający trzech miesięcy, albo o przeprowadzeniu szkoleń podstawowych i uzupełniających, w formie zdalnej, o której mowa w § 4, w sytuacji, gdy na terenie właściwości jednostki istnieje ryzyko braku dostatecznej liczby personelu uprawnionego do wykonywania tego zabiegu.
4. W przypadku gdy ostatni dzień ważności zaświadczenia, o którym mowa w § 6 ust. 1, upływa w okresie trzech miesięcy od ustania okoliczności, o których mowa w ust. 1 i 2, ważność zaświadczenia może zostać przedłużona o 3 miesiące przez kierownika jednostki organizacyjnej publicznej służby krwi, który je wydał, jeżeli w tym okresie nie jest możliwe przeprowadzenie szkolenia uzupełniającego, o którym mowa w § 2 ust. 3, również w formie zdalnej.
5. Wniosek o przedłużenie ważności zaświadczenia, o którym mowa w ust. 4, należy złożyć najwcześniej na 30 dni przed upływem ważności zaświadczenia, nie później jednak niż w ostatnim dniu okresu ważności.

§ 7. Do przeprowadzania szkoleń pielęgniarek i położnych dokonujących przetaczania krwi i jej składników rozpoczętych i niezakończonych w dniu wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 1 miesiąca od dnia ogłoszenia. ²

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK Nr 1

RAMOWE PROGRAMY SZKOLENIA PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH DOKONUJĄCYCH PRZETACZANIA KRWI I JEJ SKŁADNIKÓW

I.

Ramowy program szkolenia podstawowego

Szkolenie teoretyczne			
Lp.	Zagadnienia	Temat	Liczba godzin szkoleniowych (1 godzina szkoleniowa = 45 minut)
1	Organizacja służby krwi w Rzeczypospolitej Polskiej	<ul style="list-style-type: none"> - struktura organizacyjna publicznej służby krwi w Rzeczypospolitej Polskiej, - podstawy prawne działania jednostek organizacyjnych publicznej służby krwi, banków krwi oraz pracowni immunologii transfuzjologicznej w podmiotach leczniczych, - organizacja krwiolecznictwa w podmiotach leczniczych 	1
2	Organizacja leczenia krwią i jej składnikami w podmiotach leczniczych	<ul style="list-style-type: none"> - zasady działania banku krwi w podmiocie leczniczym, - zadania lekarza odpowiedzialnego za gospodarkę krwią, - zadania komitetu transfuzjologicznego, - zadania personelu bezpośrednio uczestniczącego w zabiegu przetoczenia 	1
3	Krew i jej składniki - zasady otrzymywania i preparatyki	<ul style="list-style-type: none"> - omówienie poszczególnych składników krwi, - kwalifikowanie dawców krwi, - pobieranie krwi i jej składników oraz ich preparatyka przy wykorzystaniu metod konwencjonalnych i automatycznych, - warunki i sposób przechowywania oraz transportu krwi i jej składników 	2

4	Wskazania do zabiegu przetoczenia krwi i jej składników oraz produktów krwiopochodnych	<ul style="list-style-type: none"> - wskazania do stosowania krwi i jej składników, - wskazania do stosowania produktów krwiopochodnych: albuminy, immunoglobuliny oraz koncentratów czynników krzepnięcia 	1
5	Bezpieczeństwo przetaczania krwi i jej składników	<p>Zasady bezpiecznego stosowania krwi i jej składników,</p> <p>w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postępowanie przed, w trakcie i po zabiegu przetoczenia krwi i jej składników, - sposób pobierania próbek krwi do badań, - sposób kontroli krwi i jej składników przeznaczonych do przetaczania, - identyfikacja biorcy krwi, - dokonywanie zabiegu przetoczenia, - obserwacja biorcy krwi w trakcie i po zabiegu przetoczenia, - sposób prowadzenia dokumentacji związanej z zabiegiem przetoczenia 	1
6	Niepożądane zdarzenia i niepożądane reakcje związane z zabiegiem przetoczenia u biorców krwi	<ul style="list-style-type: none"> - rodzaje niepożądanych reakcji i sposób postępowania w przypadku ich wystąpienia, - rozpoznawanie i sposób postępowania w przypadku niepożądanych zdarzeń związanych z zabiegiem przetoczenia, - sposób pobierania próbek krwi do badań w przypadku wystąpienia niepożądanego reakcji związanej z zabiegiem przetoczenia 	2
7	Immunologia transfuzjologiczna	<ul style="list-style-type: none"> - układy grupowe, w tym zapoznanie z procesem wykonania badania grupy krwi, - przeciwciała odpornościowe, - próba zgodności, - dokumentowanie badań immunohematologicznych 	1
8	Czynniki chorobotwórcze przenoszone drogą krwi	<ul style="list-style-type: none"> - wirusy przenoszone drogą krwi - zakres obowiązujących badań oraz metody ich wykrywania, - inne czynniki zakaźne przenoszone drogą krwi 	1
9	System zapewnienia jakości w	- prowadzenie dokumentacji związanej z systemem zapewniania jakości w	1

	krwiodawstwie i krwiolecznictwie	krwiodawstwie i krwiolecznictwie, - kwalifikacja aparatury i sprzętu, - kontrole jakości, - szkolenia w ramach systemu zapewnienia jakości	
Szkolenie praktyczne w formie instruktażu. Szkolenie ma na celu przedstawienie szczegółowej procedury przetoczenia krwi lub jej składników krok po kroku obrazującej dokładnie przebieg tego zabiegu przy użyciu np. filmów.			
Lp.	Zagadnienia	Temat	Liczba godzin szkoleniowych (1 godzina szkoleniowa = 45 minut)
1	Postępowanie w związku z zabiegiem przetoczenia krwi i jej składników	- zasady pobierania próbek krwi do badań, - zamawianie i odbiór krwi i jej składników z banku krwi, - przechowywanie krwi i jej składników, - postępowanie z pojemnikami zawierającymi krew i jej składniki, - kontrola krwi i jej składników przeznaczonych do zabiegu przetoczenia, - identyfikacja biorcy krwi i kontrola dokumentacji w tym zakresie, - wykonywanie i dokumentowanie zabiegu przetoczenia krwi i jej składników, - obserwacja biorcy krwi w trakcie i po zabiegu przetoczenia krwi i jej składników, - postępowanie w przypadku wystąpienia niepożądanych zdarzeń lub niepożądanych reakcji związanych z zabiegiem przetoczenia krwi i jej składników, w tym pobieranie próbek krwi do badań, jeżeli zdarzenia lub reakcje wystąpią, - postępowanie z resztkami poprzetoczeniowymi, - wykonywanie krwiopustów i hemodilucji	2
Razem:			13

II.

Ramowy program szkolenia uzupełniającego

Szkolenie teoretyczne

Lp.	Zagadnienia	Temat	Liczba godzin szkoleniowych (1 godzina szkoleniowa = 45 minut)
1	Organizacja służby krwi w Rzeczypospolitej Polskiej i organizacja leczenia krwią i jej składnikami w podmiotach leczniczych	- aktualny stan regulacji prawnych w zakresie krwiodawstwa i krwiolecznictwa	1
2	Krew i jej składniki - zasady otrzymywania i preparatyki	- omówienie poszczególnych składników krwi, - kwalifikowanie dawców krwi, - pobieranie krwi i jej składników oraz ich preparatyka przy wykorzystaniu metod konwencjonalnych i automatycznych, - warunki i sposób przechowywania oraz transportu krwi i jej składników	1
3	Wskazania do zabiegu przetoczenia krwi i jej składników oraz stosowania produktów krwiopochodnych	- wskazania do stosowania krwi i jej składników, - wskazania do stosowania produktów krwiopochodnych: albuminy, immunoglobuliny oraz koncentratów czynników krzepnięcia	1
4	Bezpieczeństwo przetaczania krwi i jej składników	Zasady bezpiecznego stosowania krwi i jej składników, w szczególności: - postępowanie przed, w trakcie i po zabiegu przetoczenia krwi i jej składników, - sposób prowadzenia dokumentacji związanej z zabiegiem przetoczenia	1
5	Niepożądane zdarzenia i niepożądane reakcje związane z zabiegiem przetoczenia u biorców krwi	- rodzaje niepożądanych reakcji i sposób postępowania w przypadku ich wystąpienia, - czynniki chorobotwórcze przenoszone drogą krwi, - rozpoznawanie i sposób zgłaszania niepożądanych zdarzeń związanych z zabiegiem przetoczenia	1
6	Immunologia	- układy grupowe, w tym zapoznanie	1

	transfuzjologiczna	z procesem wykonania badania grupy krwi, - przeciwciała odpornościowe, - próba zgodności, - dokumentowanie badań immunohematologicznych	
Szkolenie praktyczne w formie instruktażu. Szkolenie ma na celu przedstawienie szczegółowej procedury przetoczenia krwi lub jej składników krok po kroku obrazującej dokładnie przebieg tego zabiegu przy użyciu np. filmów.			
Lp.	Zagadnienia	Temat	Liczba godzin szkoleniowych (1 godzina szkoleniowa = 45 minut)
1	Postępowanie w związku z zabiegiem przetoczenia krwi i jej składników	- zasady pobierania próbek krwi do badań, - zamawianie i odbiór krwi i jej składników z banku krwi, - przechowywanie krwi i jej składników, - postępowanie z pojemnikami zawierającymi krew i jej składniki, - kontrola krwi i jej składników przeznaczonych do zabiegu przetoczenia, - identyfikacja biorcy krwi i kontrola dokumentacji w tym zakresie, - wykonywanie i dokumentowanie zabiegów przetoczenia krwi i jej składników, - obserwacja biorcy krwi w trakcie i po zabiegu przetoczenia krwi i jej składników, - postępowanie w przypadku wystąpienia niepożądanych zdarzeń lub niepożądanych reakcji związanych z zabiegiem przetoczenia krwi i jej składników, w tym pobieranie próbek krwi do badań, jeżeli zdarzenia lub reakcje wystąpią, - postępowanie z resztkami	1

		poprzetoczeniowymi, - wykonywanie krwiopustów i hemodilucji	
Razem:			7

ZAŁĄCZNIK Nr 2

WZÓR

**ZAŚWIADCZENIE O ODBYCIU SZKOLENIA I UZYSKANIU UPRAWNIEŃ DO
PRZETACZANIA KRWI I JEJ SKŁADNIKÓW**

wzór

¹ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej - zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz.U.2021.932).

² Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie szkolenia pielęgniarek i położnych dokonujących przetaczania krwi i jej składników (Dz.U.2005.38.363), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o zmianie ustawy o publicznej służbie krwi oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2016.823).